

Nỗi Oan của Ban nhạc Phượng Hoàng

Sơn Hà

Phân Tiếp Theo và hết

Mùa Thu Chết của Phạm Duy

Cuối thập niên 1960, nhạc sĩ Phạm Duy sáng tác bài “Mùa Thu Chết” được Julie trình bày lần đầu tiên và sau đó được đón nhận nồng nhiệt qua các chương trình đại nhạc hội của giới trẻ ở Miền Nam. Nhạc sĩ Phạm Duy viết trong hồi ký (tập 3, chương 18): “bài thơ từng ám ảnh tôi hồi giữa thập niên 50 khi là sinh viên học nhạc tại Pháp, được phổ thành một ca khúc Việt Nam, mang ngữ thuật nhạc trẻ, nối lại truyền thống soạn nhạc mùa thu của các nhạc sĩ lãng mạn trước đây, lần này ở một xúc cảm cao độ nhất. Vì nó khóc một cuộc tình có thật. Nó được soạn theo bài thơ La Chanson du Mal Aimé của Apollinaire:

J'ai cueilli ce brin de bruyère
L'automne est morte, souviens t'en
Nous ne nous verrons plus sur terre
Odeur du temps, brin de bruyère
Et souviens toi que je t'attends...
...”

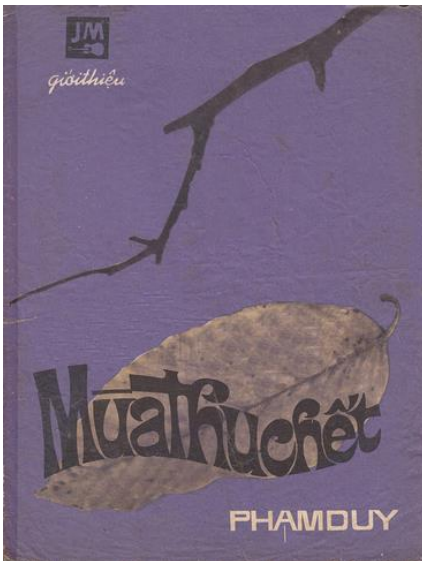
Trước đó, thi sĩ Bùi Giáng đã dịch bài thơ này sang tiếng Việt, nhưng khi Phạm Duy phổ nhạc thì lời có sửa đi mấy câu sau. Tuy nhiên, cũng là một câu chuyện tình tan vỡ.

Ta ngắt đi một cụm hoa thạch thảo
Em nhớ cho: Mùa Thu đã chết rồi!
Mùa Thu đã chết, em nhớ cho
Mùa Thu đã chết, đã chết rồi...
...” (Mùa Thu Chết – Phạm Duy)

Phạm Duy kể, chỉ một thời ngắn sau khi “Mùa Thu Chết” ra đời, có người bạn ở Paris cho biết, đảng cộng sản Hà Nội giận dữ cho đăng nhiều bài công kích Phạm Duy trên báo đảng, “Phạm Duy đã chết”. Họ cho rằng, Phạm Duy chế diễu “Cách Mạng Mùa Thu” của đảng cộng sản, vốn là một sự tráo trở chứ chẳng có cách mạng gì cả. Họ khai tử Phạm Duy từ đó. Họ cho rằng, Mùa Thu chẳng bao giờ chết, nó đi và nó sẽ trở lại, có sao lại bảo đã chết! Chiếm được miền Nam, đảng cộng sản vẫn giữ nguyên sự ngờ vực; cho rằng Phạm Duy kín đáo nói xấu đảng.

Sau khi có chính sách “cởi mở”, và sau nhiều lần đòi hỏi, Hà Nội đã cấp chiếu khán cho nhạc sĩ Phạm Duy trở về Việt Nam vào năm 2005. Ông được giới hâm mộ đón nhận nồng nhiệt với nhiều chương trình ca nhạc Phạm Duy. Lại một lần nữa, bài báo Nguyễn Lưu lên tiếng ồn ào trên báo Đầu Tư: “...Hà có gì phải tung hô, xưng tụng đến thế? Đỉnh cao sự nghiệp chống Cộng của Phạm Duy là bài MÙA THU CHẾT. Ở đó tác giả đã công khai tư tưởng chống Cộng của mình. Ông ta đã từ bỏ tình yêu đối với Tổ quốc bằng một bút pháp thật sâu cay, đều giả. Và ít ai quên cái mùa thu trong ca khúc ấy chính là Cách Mạng Mùa Thu, niềm tự hào của dân tộc Việt Nam”.

Sự việc đầu tố Phạm Duy về bài hát “Mùa Thu Chết” đã có từ những năm 1970 ở Hà Nội, lúc đất nước còn chia hai, chứ không phải đợi đến năm 2006 mới có bài viết của ông nhạc sĩ kiêm nhà báo Nguyễn Lưu. Cũng vào năm 1970, Phạm Duy cho ra đời “Giết Người Trong Mộng” dựa vào một câu thơ của Hàn Mặc Tử. “Giết Người Trong Mộng” cũng là bài hát bị đảng cộng sản lạng lẽ lên án. Tuy nhiên, sinh hoạt vỉa hè miền Nam, trẻ em đã hát bài này từ những ngày đầu, khi cộng sản chiếm miền Nam, năm 1975. “Giết Người Trong Mộng” là bài hát được hát nối liền sau bài “Đêm Qua Em Mơ Gặp Bác Hồ”. Đảng cộng sản làm được gì với những sinh hoạt của vỉa hè?

Năm 2006, khi chương trình nhạc Phạm Duy được phép tổ chức, nhạc sĩ Phạm Duy cho biết, “nhà nước mới chỉ cho phép lưu hành 100 bài của tôi”. Đến tháng Tư-2012, Cục Nghệ Thuật Biểu Diễn của cộng sản Hà Nội mới cấp phép lưu hành cho bài hát “Mùa Thu Chết”. Hỏi về cảm tưởng, Phạm Duy nói, “Tôi thấy cũng bình thường thôi. 10 năm chẵn, tính từ ngày tôi về Việt Nam sinh sống mà được phép phổ biến 100 ca khúc...”. Ông có hơn 1000 sáng tác mà đăng chỉ cấp phép 100 bài. Tuy nhiên, chưa có ban tổ chức nào dám chọn bài “Mùa Thu Chết”.

Elvis Phương là thành viên và là giọng ca chính của Ban Nhạc Phương Hoàng. Tháng Năm, năm 2000, khi, “được phép” trở về Việt Nam trình diễn trong một chương trình đại nhạc hội tại rạp Bến Thành (rạp Rex cũ), Elvis Phương đã hát một số ca khúc của Phương Hoàng. Ngoài ra, Elvis Phương cũng hát bài Ngày Về của Hoàng Giác, bị xem là “không bình thường”. Sau buổi trình diễn, báo Tuổi Trẻ có bài phê bình trong mục “Câu Chuyện Văn Hoá”, đã viết, “...Chỉ hơi đáng tiếc là chương trình “Yêu Người Yêu Đời” có đến 3/4 là nhạc cũ, trong đó không bình thường là bài ‘Ngày Về’ của Hoàng

Giác, từng được chế độ Sài Gòn trước 1975 chọn làm nhạc hiệu cho chương trình Chiêu Hồi của họ”.

Đảng cộng sản có những thứ phân biệt rất “không bình thường”. Họ có thành kiến về các ý niệm trong “chế độ cũ” để so sánh với chế độ cộng sản siêu việt; “nhạc cũ” so với nhạc cách mạng thần thánh,... Nhân viên của chế độ cũ, và nghệ sĩ của nền nhạc cũ,... đều bị xem là “đối tượng” của đảng. Nhưng, quần chúng nhân dân thì có mấy ai chuộng những sản phẩm của chế độ cộng sản?

Gia Tài của Mẹ và Mùa Thu Trịnh Công Sơn

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã chọn ở lại với chế độ “cách mạng”, “không chạy theo đế quốc”, nhưng nhà cầm quyền “cách mạng” vẫn có nhiều nghi ngờ với các ca khúc của Trịnh Công Sơn.

Tháng Bảy-2022 mới đây, ở Đà Lạt, Khánh Ly bị khiển trách và ban tổ chức đã bị xử phạt vì hát bài “Gia Tài Của Mẹ”. Báo Lao Động ngày 01/07/2022 viết rằng: “Ngày 25.6 vừa qua, trong đêm nhạc tại Đà Lạt, ca sĩ Khánh Ly đã hát ‘Gia tài của mẹ’. Ca khúc này chưa được cấp phép phổ biến, đồng thời không có tên trong danh sách 24 ca khúc đã được công ty Mây Lang Thang trình duyệt để biểu diễn trong chương trình”.

Bài hát Gia Tài Của Mẹ:

Một ngàn năm nô lệ giặc Tàu
Một trăm năm đô hộ giặc Tây
Hai mươi năm nội chiến từng ngày
Gia tài của mẹ để lại cho con
Gia tài của mẹ là nước Việt buồn

...
Một ngàn năm nô lệ giặc Tàu
Một trăm năm đô hộ giặc Tây
Hai mươi năm nội chiến từng ngày
Gia tài của mẹ một bọn lai căng
Gia tài của mẹ một lũ bội tình.

Tháng Chín-2022, đài Tiếng Nói Hoa Kỳ (VOA), ngày 26/09/2022 loan tải rằng, “...Điện lại được sử dụng như một công cụ để ngăn chặn những thứ mà hệ thống chính trị, hệ thống công quyền tại Việt Nam cho rằng... phiến toái, có thể gây ra những tác hại nghiêm trọng về tư tưởng và nhận thức, đe dọa sự ổn định chính trị”.

Đó là chuyện mới nhất, xảy ra vào cuối tháng 9-2022. Buổi trình diễn của Khánh Ly bị cúp điện, phải hoãn, không biết khi nào được tổ chức lại. Sau đó thì được cho biết bài hát “Nhớ Mùa Thu Hà Nội” của Trịnh Công Sơn bị xét lại. Cũng là mật mã “Mùa Thu”.

Nhạc sĩ Tuấn Khanh, trong một bài nhận định đăng trên trang blog cá nhân của ông hôm 26/09/2022, viết rằng, “Chương trình của ca sĩ Khánh Ly có tên là Nhớ Mùa Thu Hà Nội, ca khúc nổi tiếng của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn được viết vào năm 1985. Nhưng số phận ca khúc đó cũng long đong không kém show diễn tổ chức tại Nhà Hát Lớn Hà Nội. Một vài năm sau khi ca khúc Nhớ Mùa Thu Hà Nội được đón nhận rầm rộ trên mặt truyền thông, như là một sáng tác góp vào nền văn hóa mới của chế độ mới, nhưng bài hát cũng bắt đầu bị soi chiếu và thậm chí bị phản ứng khi đưa vào các chương trình truyền hình”.

Theo tiết lộ của Đoàn Bổng, trưởng phòng ca nhạc của Đài Truyền Hình Việt Nam, “bài Nhớ Mùa Thu Hà Nội luôn bị dần xuống bàn, soi chiếu từng câu chữ”. Đoàn Bổng nói: “...Hà Nội mùa thu đi giữa mọi người, lòng như thăm hỏi, tôi đang nhớ ai, sẽ có một ngày trời thu Hà Nội trả lời cho tôi, sẽ có một ngày từng con đường nhỏ trả lời cho tôi... Mùa thu Hà Nội tượng trưng cho mùa thu cách mạng. Vậy nói mùa thu Hà Nội trả lời là trả lời cái gì? Nếu một số ca khúc trước đây bị cấm vì có ca từ nhạy cảm, thì sao ca khúc này không bị cấm?”. Tồn kém ra sao, đúng sai,... đăng ta không cần biết tới. Bởi vì trong chương trình sẽ trình diễn bài “Nhớ Mùa Thu Hà Nội”, có lời ca mang “ẩn ý” thì bị cấm, dù trước đó đã “được cấp phép” trình diễn.

Cho nên nhạc sĩ Tuấn Khanh cho rằng, “...Bài hát hay con người của một nền văn hóa của miền Nam trước 1975, vẫn luôn bị xét lại như vậy vào bất kỳ lúc nào. Có thể là công khai, hoặc thăm lặng trong nội bộ của những người có quyền”.

Dù sao “ca từ nhạy cảm” Mùa Thu trong nhạc của Phạm Duy và Trịnh Công Sơn đã được giải mã phần nào. Còn nhạc của Phượng Hoàng thì nhà cầm quyền chưa giải thích tại sao “bị cấm” và bài nào “hết bị cấm”. Có lẽ, cái tên “Phượng Hoàng” mới là cái bí ẩn lớn nhất trong toàn bộ ban nhạc cũng như các sáng tác của hai nhạc sĩ Nguyễn Trung Cang và Lê Hữu Hà. Bởi vì Phượng Hoàng là chương trình hoạt động của tình báo Miền Nam và của Mỹ.

Chương Trình Phượng Hoàng (The Phoenix Program)

Theo Đại Tá Nguyễn Mậu, Phụ Tá Tư Lệnh Cảnh Sát Quốc Gia của Việt Nam Cộng Hoà, đặc trách Ngành Đặc Biệt (NDB) thì, “*Chương Trình Phượng Hoàng chỉ ra đời từ giữa năm 1968 nhưng cùng một kế hoạch như thế, cùng quan niệm, nhằm cùng mục tiêu và có cùng phương thức hoạt động, mệnh danh The Phoenix Program đã được thi triển từ năm 1964. Chương trình Phượng Hoàng có sự tham gia của chính phủ Việt Nam Cộng Hoà và các cơ quan an ninh của Việt Nam Cộng Hoà. Riêng với The Phoenix Program, người Mỹ hoạt động đơn phương, chỉ một mình họ trên tuyến tình báo đánh phá hạ tầng cơ sở Việt cộng*”. (Nguyễn Mậu, Tình Hình và Yêu Cầu Chiến Lược, NDB, 2009, trang 28).

Chương trình Phượng Hoàng (The Phoenix Program) hoàn toàn do tình báo của Mỹ (Central Intelligence Agency – CIA) điều khiển. Bốn năm sau, Chương Trình Phượng Hoàng mới ra đời, được phối hợp giữa tình báo Mỹ và của Việt Nam Cộng Hoà, trong đó Ngành Đặc Biệt đóng vai trò quan trọng. Cũng theo Đại Tá Nguyễn Mậu, The Phoenix Program (Phượng Hoàng) của tình báo Mỹ và Chương Trình Phượng Hoàng có cùng mục tiêu nhưng không là một. Mục tiêu là tiêu diệt hạ tầng cơ sở của đảng cộng sản ở Miền Nam Việt Nam. Hạ tầng cơ sở (infrastructure) được tình báo Mỹ xem là quan trọng, nhưng không phải là các phương tiện vật chất như cầu cống, đường xá, hệ thống thông tin liên lạc,...

Sau Hiệp Định Geneve 1954, tình báo Hoa Kỳ ghi nhận cán bộ cộng sản không tôn trọng hiệp định, không rút quân về miền Bắc như đã ký kết. Họ lập mật khu, chôn giấu súng đạn và gài cán bộ nằm vùng trong Nam để chờ ngày tổng nổi dậy cướp chính quyền. Đó là “hạ tầng cơ sở” của cộng sản Việt Nam tại Miền Nam.

Trung tá Ronald L. Beckett phúc trình về “The Phoenix Program”, một đoạn trích như sau: “The Phoenix Program certainly ranked high among the most controversial and notorious programs of the Vietnam War. Critics of Phoenix claimed it to be a barbarous program of assassination, abduction, and intimidation that resulted in the murder of thousands and the illegal incarceration and torture of thousands more (often innocent) civilians. Unfortunately, this was the view portrayed broadly by the U.S. media”.
(<https://weaponsandwarfare.com>).

Dịch ra tiếng Việt: Chương trình Phụng hoàng chắc chắn được xếp hạng cao trong số các chương trình gây nhiều tranh cãi và tai tiếng nhất về Chiến Tranh Việt Nam. Các nhà phê bình cho rằng, Phoenix là một chương trình ám sát, bắt cóc và đe dọa man rợ dẫn đến giết hại hàng ngàn người, giam giữ và tra tấn bất hợp pháp hàng ngàn thường dân (thường là vô tội). Không may, đây lại là quan điểm được loan tải rộng rãi trên các phương tiện truyền thông của Mỹ. Cho đến nay, họ không cải chính và vẫn giữ im lặng về nhận xét này. Chắc không bao giờ cơ quan tình báo có thể bạch hoá hoạt động của họ.

Nhắc lại trong các tài liệu về Phụng Hoàng, khi bắt được các tài liệu mật của Việt cộng (VC), tình báo Mỹ khám phá, lệnh của trung ương đảng bộ cộng sản Hà Nội truyền cho các cơ sở đảng trong Nam phải ráo riết hoạt động. Lệnh phải thiết lập đường dây tình báo, phối hợp các hoạt động, cài người nằm vùng, chiêu dụ, khủng bố, đe dọa dân chúng và sinh viên học sinh, thu thuế, ám sát những người trong chính quyền Sài Gòn,... để chuẩn bị cho cuộc Tổng Nổi Dậy. Trong khi lực lượng quân sự của cộng sản chỉ đóng vai trò phụ thuộc. Các tài liệu mật đó là hồi chuông báo động, khiến cho bộ phận tình báo của Miền Nam phải chuẩn bị để đối phó. Do đó, chương trình Phụng Hoàng ra đời nhằm triệt tiêu tiềm năng huy động của cán bộ đảng cộng sản nằm vùng tại miền Nam.

Khi Phụng Hoàng hoạt động, các công tác truy bắt phần tử khủng bố gây rối trong xã hội miền Nam, họ là những cán bộ cộng sản, đã bị đưa vào tù rất nhiều. Song song, còn có chương trình Chiêu Hồi được phát động để tiếp nhận các cán bộ bỏ đảng cộng sản để về với phe Quốc Gia. Mạng lưới tình báo của VC bị phá vỡ rất lớn, khiến cho trung ương đảng phải quyết đánh ván bài chót. Đó là cuộc Tổng Công Kích vào những ngày Tết Mậu Thân, năm 1968. Hạ tầng cơ sở của đảng tại Miền Nam được đảng sử dụng toàn bộ và hậu quả là tất cả bị xoá sổ.

Kể từ Thông Cáo Chung Thượng Hải 1972, Mỹ lấy cái ghế thành viên thường trực Hội Đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc của Trung Hoa Quốc Gia (Đài Loan) trao cho Trung Cộng; rồi còn cam kết sẽ “không trở lại Đông Dương”. Đầu năm 1973, Hiệp Định Paris được các bên ký kết. Quân đội Mỹ và các nước đồng minh rút ra khỏi Việt Nam. Quốc Hội Mỹ quyết định cắt hết viện trợ quân sự và các hoạt động khác, trong đó có Chương Trình Phụng Hoàng, mở đường cho cộng sản xâm lăng miền Nam.

Nhân viên của Phụng Hoàng được cải tuyền thành Lực Lượng Thám Sát Tình. Tình báo ở Miền Nam hoàn toàn được kiểm soát và điều hợp bởi NDB và quân đội. Thời điểm ấy, cộng sản Việt Nam không còn hạ tầng cơ sở ở Miền Nam dùng cho chiến tranh du kích. Cộng sản Bắc Việt cho tiến hành các trận đánh lớn, bằng con số binh lính to lớn hơn, cơ giới, súng ống hạng nặng,... dồi dào hơn, được cả khối cộng sản viện trợ, vượt biên giới xâm lăng Miền Nam.

Miền Nam chiến đấu trong đơn độc, chống lại cộng sản Bắc Việt và toàn khối cộng sản quốc tế, trong đó có Liên Bang Xô Viết, Trung Cộng và toàn khối cộng sản Đông Âu; cho đến khi hết đạn!

Ban Nhạc Phụng Hoàng Chẳng Có Liên Hệ Gì Với The Phoenix Program

Qua những dữ kiện về Chương Trình Phụng Hoàng đủ cho thấy chẳng có mối liên hệ gì giữa The Phoenix Program và Ban Nhạc Phụng Hoàng. Cũng chẳng có ẩn ý gì trong các bản nhạc của Phụng Hoàng, mà chỉ thấy chế độ Hà Nội còn sợ và thù. Bởi vì Phụng Hoàng đã tiêu diệt “hạ tầng cơ sở” của đảng cộng sản tại Miền Nam. Giác mơ của đảng, “nhân dân miền Nam nổi dậy chống chính quyền Sài Gòn”, đã không diễn ra. Người ta thấy rõ, chế độ cộng sản còn mang mối hận đối với tình báo Miền Nam, rồi đem đổ hết lên đầu hai nhạc sĩ Nguyễn Trung Cang và Lê Hữu Hà.

Nếu vẫn còn suy luận sơ đẳng rằng, chữ “người” chỉ được dùng cho lãnh tụ cộng sản thì biết bao nhiêu sách vở thơ văn từ Bắc chí Nam đều phải đem đi đốt cả. Nếu bảo rằng, “Mặt Trời Đen” của Nguyễn Trung Cang sáng hơn “Mặt Trời Chân Lý” của Tố Hữu thì đảng và Tố Hữu quá tự ty mặc cảm. Nếu đảng còn lý luận mùa Thu “tượng trưng cho mùa thu cách mạng” thì đảng nên gọi cán bộ đi học lại để hiểu mùa thu là gì. Mỗi năm có bốn mùa của thiên nhiên. Mùa nào cũng có thể là tạo cảm xúc cho thi văn sĩ, không thể là của đảng cộng sản.

Đến lúc đảng cộng sản phải trả lại cho nhân dân những quyền do Thượng Đế ban cho từ lúc chào đời. Quyền nói, quyền tư tưởng, quyền tụ họp, quyền làm người, quyền mưu cầu hạnh phúc... Những thứ quyền đó không phải của đảng, và đảng cũng không có quyền gì để ban phát cho ai.

Cái thời chiến tranh đã qua. Hãy xoá đi những nỗi sợ hãi và hận thù trong quá khứ để nhìn vào thực tế của ngày nay.

Hãy trả lại tài sản và danh dự cho ban nhạc Phượng Hoàng và cho hai nhạc sĩ Nguyễn Trung Cang và Lê Hữu Hà. Đảng cộng sản phải đền bù xứng đáng cho gia đình của hai nhạc sĩ. Vịn vào những cái gọi là “ẩn ý trong lời ca” để trả thù vật, thì nó sẽ phơi ra cái hèn hạ của bọn tiểu nhân! Chẳng có gì vinh quang!

Sơn Hà (Oct-2022)